

Complexnummer: 517657

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Frisia-complex

Aantal complexonderdelen

6

Monumentnummers van complexonderdelen

517658, 517659, 517660, 517661, 517662, 517663

Woonplaats

Amersfoort

Gemeente

Amersfoort

Provincie

Utrecht

Locatie van het hoofdobject

Piersonlaan 1, 3818 JX te Amersfoort

Complexomschrijving

Inleiding

In 1920 was de ontwikkeling van de Amersfoortse Berg tot villagegebied aanzienlijk gevorderd. In dat jaar besloot de woningbouwvereniging Frisia een COMPLEX van 41 MIDDENSTANDSWONINGEN te realiseren. Zij gaf hiertoe de architect A.H. van Wamelen opdracht. Deze architect realiseerde, gebruikmakend van het licht hellende terrein, bijzonder fantasierijke en expressieve architectuur. Vier reeksen woningen, bestaande uit elf, tien, negen en nogmaals elf woningen. In 1922 werden naar ontwerp van Van Wamelen in samenwerking met J.U. Slot twee blokken van vijf woningen toegevoegd. Borgesuslaan 25-31, eveneens met markante rieten kap en Borgesuslaan 33-41, in enigszins gewijzigde stijl, maar zowel wat stedenbouwkunde als architectuur betreft zeer goed passend bij het geheel.

Al snel bleken de woningen de nodige gebreken te vertonen. De woningbouwvereniging zag zich genooddaakt deze te verhelpen. De huurprijs viel hierdoor aanzienlijk hoger uit en de woningen waren aanvankelijk lang niet alle bewoond.

Omschrijving

Het complex middenstandswoningen van woningbouwvereniging De Frisia is gesitueerd langs een drietal wegen op de Amersfoortse Berg.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De Borgesiuslaan is oost-west georiënteerd. De weg bezit geen hoogteverschil, aangezien deze evenwijdig aan de hoogtelijnen van de berg is ontworpen. De Piersonlaan en de Schaepmanlaan zijn parallel gelegen aan elkaar en komen bijna haaks uit op de Borgesiuslaan die op een noord-zuid as ligt. De complexonderdelen vormen langs de drie wegen een U-vorm. De vrijwel symmetrische complexonderdelen Borgesiuslaan 25-31 en het links daarvan gelegen bouwvolume Borgesiuslaan 33-41 vormen de noordwand van de Borgesiuslaan en bepalen daarmee de basis van de U. Aan de zuidzijde van de Borgesiuslaan zijn de vier markante kopwoningen van de andere vier woningblokken gesitueerd. Deze vier hoekwoningen vormen twee aan twee de entree tot de oostelijk gelegen Piersonlaan en de westelijk gelegen Schaepmanlaan. De vier woningblokken langs deze lanen volgen het licht hellende reliëf van de berg. Ten opzichte van de hoekwoningen aan de Borgesiuslaan en de hoekwoningen aan de hoger gelegen uiteinden zijn de middendelen teruggelegen. Naast de hoger gelegen eindwoningen is in alle vier de woningblokken een overdekte steeg aangebracht, die ongeveer in elkaars verlengde liggen en toegang verschaffen tot de achtertuinen.

De vier woningblokken langs de Pierson- en Schaepmanlaan gelijken sterk op elkaar in hoofdopzet en detaillering. Kleine afwijkingen in het aantal woningen en in de woningtypes, met name de eindwoningen, creëren een bijzonder fantasievol en gevarieerd geheel. De zeer expressief vormgegeven kappen, bedekt met riet en dakpannen, dragen daartoe sterk bij. Het hoogteverschil tussen de woningen wordt door het verspringen van de goothoogte geaccentueerd. De meeste woningen zijn van het rechthoekige B-type. De plattegrond van deze woningen is opmerkelijk vanwege de hal, die een hoek van 45 graden maakt. Hierdoor hebben de meeste - overwegend kleine - kamers een onregelmatige vorm. De eindwoningen aan de noordelijke uiteinden zijn alle van hetzelfde A-type, met hoge rieten kap, ronde hoekoplossing en keukenuitbouw. De eindwoningen aan de noordelijke uiteinden zijn echter alle verschillend: de architect omschrijft deze woningen als A, BII, B en AI. Voornaamste verschillen zijn dat de AI woning geen ronde hoekoplossing heeft en dat de BII woning breder is dan de B woning. Een vijfde woningtype, omschreven als BI, heeft de architect aan weerszijden van de overwelfde doorgangen aangebracht. Deze rechthoekige woningen hebben een grotere bovenverdieping in verband met deze gangen.

De woningblokken, grotendeels bedekt met riet, zijn vrijwel ongewijzigd. In grote mate zijn de oorspronkelijke roedenverdelingen nog aanwezig. De woningen kennen een nogal in zichzelf gekeerd interieur bestaande uit kleinere kamers. Reden waarom bij meerdere woningen een aantal muren is weggebroken. Aan de achterzijden is bij enkele woningen een aanbouw gepleegd. Dit leidt echter nergens tot grote aantastingen van de aanzichten.

Het complex Frisia-woningen omvat de volgende onderdelen:

1. Piersonlaan 1-17 (oneven nrs), Borgesiuslaan 26 Woonblok A
2. Piersonlaan 2-20, Borgesiuslaan 24 Woonblok B
3. Schaepmanlaan 1-19, Borgesiuslaan 36 Woonblok C
4. Schaepmanlaan 2-16, Borgesiuslaan 34 Woonblok D
5. Borgesiuslaan 25-31 Woonblok E
6. Borgesiuslaan 33-41 Woonblok F

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het complex Frisia-woningen op de Amersfoortse Berg is van algemeen belang vanwege zijn grote architectuurhistorische waarde als nog maar zelden voorkomend en gaaf voorbeeld van een complex middenstandswoningen, vormgegeven in de stijl van de Amsterdamse School. Het Frisiacomplex heeft een stedenbouwkundige en ensemblewaarde. Het complex vormt het hoogtepunt in het oeuvre van de architect A.H. van Wamelen. Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de typologische ontwikkeling van woningbouw voor middenstanders.

Monumentnummer*: 517658

Status rijksmonument
Inschrijving register* 07 februari 2001
Kadaster deel/nr 82792/199

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Amersfoort		Amersfoort		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Piersonlaan	1			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	3			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	5			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	7			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	9			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	11			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	13			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	15			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	17			3818 JX	Amersfoort		
Borgesiuslaan	26			3818 JW	Amersfoort		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Amersfoort	C				2886		
Amersfoort	C				4793		
Amersfoort	C				4716		
Amersfoort	C				4723		
Amersfoort	C				4718		
Amersfoort	C				4721		
Amersfoort	C				4722		
Amersfoort	C				4717		
Amersfoort	C				4720		
Amersfoort	C				4719		

Omschrijving**

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het langgerekte woonblok A behorende tot het complex MIDDENSTANDSWONINGEN van architect A.H. van Wamelen is aan de westzijde van de Piersonlaan gelegen en is met de voorgevel op het oosten georiënteerd. Ondiepe tuinen scheiden het van de openbare weg. Een overwelfde gang scheidt zeven noordelijke woningen van drie zuidelijke woningen. Deze drie woningen zijn evenals de noordelijke hoekwoning iets oostelijker gelegen.

De plattegrond is overwegend rechthoekig, met uitzondering van enkele verspringen, de ronde uitstulpingen op de hoek van de noordelijke eindwoning en de aan de achterzijde geplaatste, rechthoekige keukenuitbouw. Bij het woningblok behoren vrijstaande schuren van hout met een rieten dak. Het woningblok volgt het hellende terrein: elke woning verspringt ten opzichte van de woningen links en rechts licht in hoogte. Dit is het best waarneembaar aan de dakrand, die telkens een knik maakt. De woningen hebben in hoofdzaak twee bouwlagen, aan de achterzijde soms drie. De tussenwoningen zijn daarbij overkapt met een pannenzadeldak dat evenwijdig loopt aan de weg. Bij de woningen aan de uiteinden gaat het pannendak over in een rietendak, dat een expressieve hoogopgaande vorm heeft en deels doorloopt tot op de eerste bouwlaag. Bakstenen schoorstenen en gebogen dakkapellen doorbreken de daken. De toegangen van de woningen met rietendak worden door een smalle goot vrijgehouden van regenwater.

Niet alleen in de expressieve vormen van de dakpartij maar ook in het speelse en fantasierijke metselwerk, de verfijnde roedenverdelingen in de vensters, die voorzien zijn van luiken, en de horizontale en verticale beschotting van de gevels komen de invloeden van de Amsterdamse School, de uit Engeland afkomstige Cottage-stijl en de Gooise landhuistype naar voren.

De voorgevel (oostzijde) bestaat van links naar rechts uit drie relatief grote woningen (type BII), door een gang gescheiden van een teruggelegen blok van zes woningen (type B en BI), met aan het rechteruiteinde de vooruitspringende hoekwoning (type A) met uitstulpende, ronde hoekoplossing. Boven deze ronde erker, met strokenvenster, loopt de kap door tot op de eerste bouwlaag. Verder telt de gevel overal twee bouwlagen. De gevel wordt verder onderverdeeld door de horizontale beschotting van de middenwoningen in het teruggelegen stuk. Hierdoor ontstaat een zeer gevarieerd beeld: er zijn woningen met bakstenen gevels en rieten kappen, woningen met bakstenen gevels en pannendak en woningen met beschotte gevels en pannendak. Alle B-type woningen hebben een voordeur (twee aan twee geplaatst, met een halfronde luifel) en twee vensters met luiken op de begane grond. In de tweede bouwlaag bevindt zich bij iedere woning een strokenvenster.

De achtergevel bestaat in hoofdzaak uit twee bouwlagen, die evenals aan de voorzijde per woning iets ten opzichte van elkaar in hoogte verspringen. Tevens volgt de achtergevel de schakeringen van de blokken: de hoekwoning links, als enige woning voorzien van één bouwlaag en een hoogopgaand dak, is teruggelegen ten opzichte van de zes middenwoningen. De drie woningen ten zuiden van de overwelfde gang zijn eveneens teruggelegen en deels voorzien van drie bouwlagen. Een opgemetselde asymmetrische schoorsteen markeert de overgang van twee naar drie bouwlagen. Ook op ander plaatsen doorbreken schoorstenen de dakgoot. Ritme in de gevel wordt verder bereikt door de herhaling van vensterpatronen. Lage muren verbinden kleine schuren, met pannen- of rieten dak met de hoofdmassa.

De rechterzijgevel (noordzijde) bestaat uit één bouwlaag met een ver overstekende hoogopgaande rieten dakpartij, met een schoorsteen in de top. Ter hoogte van de tweede bouwlaag bevindt zich een brede dakkapel. De dakpartij gaat ter linkerzijde over in de lage kap over de keukenuitbouw, die doorbroken wordt door een opgemetselde schoorsteen. Onder de overstek, die wordt gedragen door een haaks op een lage muur geplaatste, asymmetrisch balkon, bevindt zich de entree, met halfronde geprofileerde deur. De lage

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

muur eindigt met een lichte boog op de risalerende uitbouw van de erker, geheel rechts. Andere vensters bevinden zich rechts naast de entree, vlak naast de entree ter linkerzijde en links naast de toegang tot de keuken.

De linker zijgevel bestaat uit twee bouwlagen met rieten schilddak. Op de nok bevindt zich een schoorsteen. De gevel is relatief breed. De eerste bouwlaag heeft een afgeschuinde hoekoplossing geheel links en verder slechts een klein venster in het rechter muurvlak. In de tweede bouwlaag bevinden zich twee vensters met luiken.

In het interieur van de woningen is met name de verdeling van de ruimten opmerkelijk: de gang is zowel in beide bouwlagen diagonaal op de verschillende ruimten geplaatst.

Waardering

Het woningblok A Piersonlaan 1-17 en Borgesiuslaan 26 is van algemeen belang vanwege zijn grote architectuurhistorische waarde als zeer gaaf voorbeeld van een complex middenstandswoningen, uitgevoerd in de stijl van de Amsterdamse School. Het woningblok heeft een stedenbouwkundige betekenis en een ensemblewaarde als onderdeel van het Frisia-complex.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 517659

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	07 februari 2001
Kadaster deel/nr	82792/190

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Amersfoort		Amersfoort		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Piersonlaan	2			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	4			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	6			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	8			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	10			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	12			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	14			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	16			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	18			3818 JX	Amersfoort		
Piersonlaan	20			3818 JX	Amersfoort		
Borgesiuslaan	24			3818 JW	Amersfoort		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Amersfoort	C				4707		
Amersfoort	C				4706		
Amersfoort	C				4709		
Amersfoort	C				4714		
Amersfoort	C				4708		
Amersfoort	C				4712		
Amersfoort	C				4705		
Amersfoort	C				4710		
Amersfoort	C				2880		
Amersfoort	C				4713		
Amersfoort	C				4711		

Omschrijving**

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het langgerekte woonblok B, behorende tot het complex MIDDENSTANDSWONINGEN van architect A.H. van Wamelen, is aan de oostzijde van de Piersonlaan gelegen en is met de voorgevel op het zuidwesten georiënteerd. Ondiepe tuinen scheiden het van de openbare weg. Een overwelfde gang scheidt zeven noordelijke woningen van vier zuidelijke woningen. Deze vier woningen zijn evenals de noordelijke hoekwoning iets westelijker gelegen.

De plattegrond is overwegend rechthoekig, met uitzondering van enkele verspringen: de ronde uitstulpingen op de hoeken van de eindwoningen en de aan de achterzijde geplaatste, rechthoekige keukenuitbouwen. Bij het woningblok behoren vrijstaande schuren van hout met een pannendak. Het woningblok volgt het hellende terrein: elke woning verspringt ten opzichte van de woningen links en rechts licht in hoogte. Dit is het best waarneembaar aan de dakrand, die telkens een knik maakt. De toegangen van de woningen met rietendak worden door een smalle goot vrijgehouden van regenwater.

De woningen hebben in hoofdzaak twee bouwlagen. De tussenwoningen zijn daarbij overkapt met een pannenzadeldak dat evenwijdig loopt aan de weg. Op de woningen aan de uiteinden gaat het pannendak over in een rietendak, dat een zeer expressieve hoogopgaande vorm heeft en deels doorloopt tot op de eerste bouwlaag. Bakstenen schoorstenen en gebogen dakkapellen doorbreken de daken.

Niet alleen in de expressieve vormen van de dakpartij maar ook in het speelse en fantasierijke metselwerk, de verfijnde roedenverdelingen in de vensters, die voorzien zijn van luiken, en de horizontale en verticale beschotting van de gevels komen de invloeden van de Amsterdamse School, de uit Engeland afkomstige Cottage-stijl en de Gooise landhuisstijl naar voren.

De voorgevel (westzijde) bestaat van links naar rechts uit een hoekwoning met uitstulpende hoekerker (type A), met daarnaast zes woningen van het type B en BI, door een gang gescheiden van twee vooruitspringende woningen (type B en BI). Boven de ronde erker geheel links, met strokenvenster, loopt de kap door tot op de eerste bouwlaag. Verder telt de gevel overal twee bouwlagen. De gevel wordt verder onderverdeeld door de horizontale beschotting van de middenwoningen in het teruggelegen stuk. Hierdoor ontstaat een zeer gevarieerd beeld: er zijn woningen met bakstenen gevels en rieten kappen, woningen met bakstenen gevels en pannendak en woningen met beschotte gevels en pannendak. Alle B-type woningen hebben een voordeur (twee aan twee geplaatst, met een halfronde luifel) en twee vensters met luiken op de begane grond. In de tweede bouwlaag bevindt zich bij iedere woning een strokenvenster.

De achtergevel bestaat in hoofdzaak uit twee bouwlagen, die evenals aan de voorzijde per woning iets ten opzichte van elkaar in hoogte verspringen (nr 14 bezit drie bouwlagen). Tevens volgt de achtergevel de schakeringen van de blokken: de hoekwoning links, is evenals de hoekwoning rechts voorzien van één bouwlaag en een hoogopgaand dak. De hoekwoning rechts is teruggelegen ten opzichte van de zes middenwoningen. De vier woningen ten zuiden van de overwelfde gang zijn eveneens teruggelegen. Keukenuitbouwen vormen aan beide zijden de beëindiging van de gevel. Op meerdere plaatsen doorbreken schoorstenen de dakgoot. Ritme in de gevel wordt verder bereikt door de herhaling van vensterpatronen. Lage muren verbinden kleine schuren, met pannendak of rietendak met de hoofdmassa.

De linker zijgevel bestaat uit één bouwlaag met een ver overstekende hoogopgaande rieten dakpartij, met een schoorsteen in de top. Ter hoogte van de tweede bouwlaag bevindt zich een brede dakkapel. De dakpartij gaat ter linkerzijde over in de lage kap over de keukenuitbouw, die doorbroken wordt door een opgemetselde schoorsteen. Onder de oversteek bevindt zich de entree, met halfronde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geprofileerde deur. De oversteek wordt mede gedragen door een asymmetrische bakstenen kolom, die haaks geplaatst is ten opzichte van een bakstenen muur. Deze lage muur eindigt met een lichte boog op de risalerende uitbouw van de erker, geheel rechts. Andere vensters bevinden zich rechts naast de entree, vlak naast de entree ter linkerzijde en links naast de toegang tot de keuken.

De rechter zijgevel is gespiegeld identiek aan de linker zijgevel.

In het interieur van de woningen is met name de verdeling van de ruimten opmerkelijk: de gang is in de beide bouwlagen diagonaal op de verschillende ruimten geplaatst.

Waardering

Het woonblok B Piersonlaan 2-20, Borgesiuslaan 24 is van architectuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een complex middenstandswoningen, uitgevoerd in de stijl van de Amsterdamse School. Het woningblok heeft een stedenbouwkundige betekenis en bezit ensemblewaarde als onderdeel van het Frisia-complex.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 517660

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	07 februari 2001
Kadaster deel/nr	82791/200

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Amersfoort		Amersfoort		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Schaepmanlaan	1			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	3			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	5			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	7			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	9			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	11			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	13			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	15			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	17			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	19			3818 JZ	Amersfoort		
Borgesiuslaan	36			3818 JW	Amersfoort		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Amersfoort	C				4736		
Amersfoort	C				2892		
Amersfoort	C				4735		
Amersfoort	C				4742		
Amersfoort	C				4737		
Amersfoort	C				4734		
Amersfoort	C				4733		
Amersfoort	C				4741		
Amersfoort	C				4738		
Amersfoort	C				4740		
Amersfoort	C				4739		

Omschrijving**

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het langgerekte woonblok C, behorende tot het complex MIDDENSTANDSWONINGEN van architect A.H. van Wamelen, is aan de westzijde van de Schaepmanlaan gelegen en is met de voorgevel op het oosten georiënteerd. Ondiepe tuinen scheiden het van de openbare weg. Een overwelfde gang scheidt zeven noordelijke woningen van vier zuidelijke woningen. Deze vier woningen zijn evenals de noordelijke hoekwoning iets oostelijker gelegen.

De plattegrond is overwegend rechthoekig, met uitzondering van enkele verspringen, de ronde uitstulpingen op de hoek van de noordelijke eindwoningen en de aan de achterzijde geplaatste, rechthoekige keukenuitbouwen. Bij het woningblok behoren vrijstaande schuren van hout met een rieten dak. Het woningblok volgt het hellende terrein: elke woning verspringt ten opzichte van de woningen links en rechts licht in hoogte. Dit is het best waarneembaar aan de dakrand, die telkens een knik maakt. De toegangen van de woningen met rietendak worden door een smalle goot vrijgehouden van regenwater.

De woningen hebben in hoofdzaak twee bouwlagen. De tussenwoningen zijn daarbij overkapt met een pannenzadeldak dat evenwijdig loopt aan de weg. Op de woningen aan de uiteinden gaat het pannendak over in een rieten dak, dat een expressieve, hoogopgaande vorm heeft en deels doorloopt tot op de eerste bouwlaag. Bakstenen schoorstenen en gebogen dakkapellen doorbreken de daken.

Niet alleen in de expressieve vormen van de dakpartij maar ook in het speelse en fantasierijke metselwerk, de verfijnde roedenverdelingen in de vensters, die voorzien zijn van luiken, en de horizontale en verticale beschotting van de gevels komen de invloeden van de Amsterdamse School, de uit Engeland afkomstige Cottage-stijl en de Gooise landhuisstijl naar voren.

De voorgevel (oostzijde) bestaat van links naar rechts uit een hoekwoning met teruggelegen een keukenuitbouw (type AI), drie woningen (type B en BI), door een gang gescheiden van een teruggelegen blok van zeven woningen (type B en BI), met aan het rechteruiteinde de vooruitspringende hoekwoning (type A) met uitstulpende, ronde hoekoplossing. Boven deze ronde erker met strokenvenster loopt de kap door tot op de eerste bouwlaag. Verder telt de gevel overal twee bouwlagen. De gevel wordt verder onderverdeeld door de horizontale beschotting van de middenwoningen in het teruggelegen stuk. Hierdoor ontstaat een zeer gevarieerd beeld: er zijn woningen met bakstenen gevels en rieten kappen, woningen met bakstenen gevels en pannendak en woningen met beschotte gevels en pannendak. Alle B-type woningen hebben een voordeur (twee aan twee geplaatst, met een halfronde luifel) en twee vensters met luiken op de begane grond. In de tweede bouwlaag bevindt zich bij iedere woning een strokenvenster.

De achtergevel (westzijde) bestaat in hoofdzaak uit twee bouwlagen, die evenals aan de voorzijde per woning iets ten opzichte van elkaar in hoogte verspringen. Tevens volgt de achtergevel de schakeringen van de blokken: de hoekwoning links, overigens als enige woning voorzien van één bouwlaag en een hoogopgaand dak, is teruggelegen ten opzichte van de zes middenwoningen. De vier woningen ten zuiden van de overwelfde gang zijn eveneens teruggelegen. Een keukenuitbouw, die niet geheel haaks staat op de hoofdmassa vormt de beëindiging van de gevel. Op meerdere plaatsen doorbreken schoorstenen de dakgoot. Ritme in de gevel wordt verder bereikt door de herhaling van vensterpatronen. Lage muren verbinden kleine schuren, met pannen- of rieten dak met de hoofdmassa.

De hoofdmassa van de linkerzijgevel (zuidzijde) bestaat uit twee bouwlagen met rieten schilddak. Op de nok bevindt zich een schoorsteen. Een keukenuitbouw, voorzien van halfronde deur, kruisvenster en rieten schilddak, risaleert middels een flauwe hoek ten

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

opzichte van deze hoofdmassa. Links risaleert een laag muurtje, daarmee de ingangspartij markerend. Een brede luifel geeft beschutting. Rechts naast de geprofileerde entree bevindt zich een venster met luik. Geheel links is een afgeschuinde hoekoplossing ontworpen. In de tweede bouwlaag is in het midden een vierdelig strokenvenster geplaatst.

De rechterzijgevel (noordzijde) bestaat uit één bouwlaag met een ver overstekende hoogopgaande rieten dakpartij, met een schoorsteen in de top. Ter hoogte van de tweede bouwlaag bevindt zich een brede dakkapel. De dakpartij gaat ter rechterzijde over in de lage kap over de keukenuitbouw, die doorbroken wordt door een opgemetselde schoorsteen. Onder de overstek bevindt zich de entree, met halfronde geprofileerde deur. De overstek wordt mede gedragen door een asymmetrische bakstenen kolom, die haaks geplaatst is ten opzichte van een bakstenen muur. Deze lage muur eindigt met een lichte boog op de risalerende uitbouw van de erker, geheel links. Andere vensters bevinden zich links naast de entree, vlak naast de entree ter rechterzijde en rechts naast de toegang tot de keuken.

In het interieur van de woningen is met name de verdeling van de ruimten opmerkelijk: de gang is zowel in beide bouwlagen diagonaal op de verschillende ruimten geplaatst.

Waardering

Het woonblok C Dr Schaepmanlaan 1-19; Borgesiuslaan 36, is van algemeen belang vanwege zijn grote architectuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een complex middenstandswoningen, uitgevoerd in de stijl van de Amsterdamse School. Het complex heeft een stedenbouwkundige betekenis en ensemblewaarde als onderdeel van het Frisia-complex.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 517661

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	07 februari 2001
Kadaster deel/nr	82792/41

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Amersfoort		Amersfoort		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Schaepmanlaan	2			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	4			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	6			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	8			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	10			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	12			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	14			3818 JZ	Amersfoort		
Schaepmanlaan	16			3818 JZ	Amersfoort		
Borgesiuslaan	34			3818 JW	Amersfoort		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Amersfoort	C				4776		
Amersfoort	C				4727		
Amersfoort	C				4726		
Amersfoort	C				4729		
Amersfoort	C				4728		
Amersfoort	C				4730		
Amersfoort	C				4792		
Amersfoort	C				4732		
Amersfoort	C				4731		

Omschrijving**

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het langgerekte woonblok D Schaepmanlaan 2-16; Borgesiuslaan 34, behorende tot het complex MIDDENSTANDSWONINGEN van architect A.H. van Wamelen, is aan de oostzijde van de Schaepmanlaan gelegen en is met de voorgevel op het westen georiënteerd. Ondiepe tuinen scheiden het van de openbare weg. Een overwelfde gang scheidt zeven noordelijke woningen van twee zuidelijke woningen. Deze twee woningen zijn evenals de noordelijke hoekwoning iets westelijker gelegen.

De plattegrond is overwegend rechthoekig, met uitzondering van enkele verspringingen, de ronde uitstulpingen op de hoek van de noordelijke eindwoning en de aan de achterzijde geplaatste, rechthoekige keukenuitbouwen. Bij het woningblok behoren vrijstaande schuren van hout met een rieten dak. Het woningblok volgt het hellende terrein: elke woning verspringt ten opzichte van de woningen links en rechts licht in hoogte. Dit is het best waarneembaar aan de dakrand, die telkens een knik maakt. De toegangen van de woningen met rietendak worden door een smalle goot vrijgehouden van regenwater.

De woningen hebben in hoofdzaak twee bouwlagen. De tussenwoningen zijn daarbij overkapt met een pannenzadeldak dat evenwijdig loopt aan de weg. Bij de drie woningen aan de uiteinden gaat het pannendak over in een rieten dak, dat een expressieve, hoogopgaande vorm heeft en deels doorloopt tot op de eerste bouwlaag. Bakstenen schoorstenen en gebogen dakkapellen doorbreken de daken.

Niet alleen in de expressieve vormen van de dakpartij maar ook in het speelse en fantasierijke metselwerk, de verfijnde roedenverdelingen in de vensters, die voorzien zijn van luiken, en de horizontale en verticale beschotting van de gevels komen de invloeden van de Amsterdamse School, de uit Engeland afkomstige Cottage-stijl en de Gooise landhuisstijl naar voren.

De voorgevel (westzijde) bestaat van links naar rechts uit een hoekwoning met uitstulpende hoekkerker (type A), met daarnaast zes woningen van het type B en BI, door een gang gescheiden van twee vooruitspringende woningen (type B en BI). Boven de ronde erker geheel links, met strokenvenster, loopt de kap door tot op de eerste bouwlaag. Verder telt de gevel overal twee bouwlagen. De gevel wordt verder onderverdeeld door de horizontale beschotting van de middenwoningen in het teruggelegen stuk. Hierdoor ontstaat een zeer gevarieerd beeld: er zijn woningen met bakstenen gevels en rieten kappen, woningen met bakstenen gevels en pannendak en woningen met beschotte gevels en pannendak. Alle B-type woningen hebben een voordeur (twee aan twee geplaatst, met een halfronde luifel) en twee vensters met luiken op de begane grond. In de tweede bouwlaag bevindt zich bij iedere woning een strokenvenster.

De achtergevel bestaat in hoofdzaak uit twee bouwlagen, die evenals aan de voorzijde per woning iets ten opzichte van elkaar in hoogte verspringen. Tevens volgt de achtergevel de verspringingen van de blokken: de hoekwoning rechts, is als enige woning voorzien van één bouwlaag en een hoogopgaand dak. Deze hoekwoning is teruggelegen ten opzichte van de zes middenwoningen. De twee woningen ten zuiden van de overwelfde gang zijn eveneens teruggelegen.

Op meerdere plaatsen doorbreken schoorstenen de dakgoot. Ritme in de gevel wordt verder bereikt door de herhaling van vensterpatronen. Lage muren verbinden kleine schuren, met pannen- of rieten dak met de hoofdmassa.

De linkerzijgevel bestaat uit één bouwlaag met een ver overstekende hoogopgaande rieten dakpartij, met een schoorsteen in de top. Ter hoogte van de tweede bouwlaag bevindt zich een brede dakkapel. De dakpartij gaat ter linkerzijde over in de lage kap over de keukenuitbouw, die doorbroken wordt door een opgemetselde schoorsteen. Onder de overstek bevindt zich de entree, met halfronde geprofileerde deur. De overstek wordt mede gedragen door een asymmetrische bakstenen kolom, die haaks geplaatst is ten opzichte van een bakstenen muur. Deze lage muur eindigt met een lichte boog op de risalerende uitbouw van de erker, geheel rechts. Andere

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vensters bevinden zich rechts naast de entree, vlak naast de entree ter linkerzijde en links naast de toegang tot de keuken.

De rechterzijgevel bestaat uit twee bouwlagen met rieten schilddak. Op de nok bevindt zich een schoorsteen. Links risaleert een laag muurtje, daarmee de ingangspartij markerend. Een brede luifel geeft beschutting. Geheel links is een afgeschuinde hoekoplossing ontworpen. In de tweede bouwlaag zijn twee vensters geplaatst.

In het interieur van de woningen is met name de verdeling van de ruimten opmerkelijk: de gang is zowel in beide bouwlagen diagonaal op de verschillende ruimten geplaatst.

Waardering

Het woningblok D Schaepmanlaan 2-16; Borgesiuslaan 34, is van algemeen belang vanwege zijn grote architectuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een complex middenstandswoningen, uitgevoerd in de stijl van de Amsterdamse School. Het complex heeft een stedenbouwkundige betekenis en heeft ensemblewaarde als onderdeel van het Frisia-complex.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 517662

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	07 februari 2001
Kadaster deel/nr	82792/28

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Amersfoort	Amersfoort	Utrecht					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Borgesiuslaan	25			3818 JV	Amersfoort		
Borgesiuslaan	27			3818 JV	Amersfoort		
Borgesiuslaan	29			3818 JV	Amersfoort		
Borgesiuslaan	31			3818 JV	Amersfoort		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Amersfoort	C			2871
Amersfoort	C			2868
Amersfoort	C			2869
Amersfoort	C			2870

Omschrijving**

Omschrijving

Het woonblok E Borgesiuslaan 25-31, behorende tot het complex MIDDENSTANDSWONINGEN van architect A.H. van Wamelen, is gelegen aan de noordzijde van de Borgesiuslaan gelegen, door tuinen van deze weg gescheiden. Aan de achterzijde van het langgerekte gebouw bevinden zich diepe tuinen. Het gebouw heeft in hoofdzaak een rechthoekige plattegrond, met halfronde erkers als hoekoplossingen aan de voorzijde en schuren van dezelfde woningen Borgesiuslaan 25 en 31 aan de achterzijde. Het blok heeft twee bouwlagen, met een hoogopgaand glooiend rieten dak, dat bij de zijgevels doorloopt tot op de eerste bouwlaag. Op de twee hoogste punten in het dak, op de grenzen tussen de woningen 25/27 en 29/31, zijn opgemetselde schoorstenen geplaatst.

De bouwstijl is sterk beïnvloed door de vormen van de Amsterdamse School, de uit Engeland afkomstige Cottage-stijl en de Gooise landhuisstijl. In de woningen is door expressief metselwerk, horizontale beschotting, (stroken-)vensters met roedenverdeling en luiken, en de ronde vormen van het rieten dak, gestreefd naar een landelijke architectuur.

De twee bouwlagen tellende langgerekte symmetrische voorgevel (zuidzijde) heeft één bouwlaag-hoge hoekrisalieten in de vorm van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

halfronde erkers. Het overkragende rieten dak volgt de bolling van deze erkers en gaat bij de zijgevels over in een oversteek bij de entree van de hoekwoningen. In de erkers zijn twee vensters aangebracht, die evenals de andere vensters op de begane grond, van luiken zijn voorzien. De halfronde deuren van de middenwoningen zijn van elkaar gescheiden door twee smalle vensters, ieder met één luik. Tussen de erkers en de deuren bevinden zich twee bredere vensters. In de tweede bouwlaag zijn vijf strokenvensters, bestaande uit vier, vijf, acht, vijf en vier kruisvensters, aangebracht direct onder de dakrand. De vensters worden met elkaar verbonden door stroken horizontale beschotting.

De symmetrische achtergevel kent een vergelijkbare hoofdopzet als de voorgevel. Hier loopt de dakpartij echter over in de overkapping van de één bouwlaag hoge keukenuitbouw. In het knikpunt bevinden zich hoog opgemetselde asymmetrische schoorstenen. Lagere schoorstenen, met halfronde terracotta bekroning, bevinden zich boven de keukenuitbouwen. In de achtergevel van deze keukenuitbouwen bevindt zich een achteringang. In de dakpartij zijn vijf dakkapellen aangebracht. In de gevels is relatief veel glas toegepast. Op de begane grond heeft iedere woning dubbele openslaande deuren van de woonkamer naar de tuin. De middenwoningen hebben daarnaast een toegang vanuit hun keuken naar de tuin. In de tweede bouwlaag zijn zes strokenvensters aangebracht, ieder bestaand uit drie kruisvensters.

De linkerzijgevel bestaat uit één bouwlaag met een ver overstekende hoogopgaande dakpartij. Ter hoogte van de tweede bouwlaag bevindt zich een brede dakkapel, daarboven, in de derde bouwlaag een iets smallere dakkapel. De dakpartij gaat ter linkerzijde over in de lage kap over de keukenuitbouw, die eindigt bij de opgemetselde schoorsteen. Onder de oversteek bevindt zich de entree van Borgesiuslaan 31. Rechts naast de entree bevindt zich een venster. De oversteek wordt mede gedragen door een houten kolom, die geplaatst is op een bakstenen muur. In de gevel van de keukenuitbouw bevindt zich een klein venster.

De rechterzijgevel is gespiegeld identiek aan de linkerzijgevel.

Waardering

Het woonblok E, Borgesiuslaan 25-31, is van algemeen belang vanwege zijn grote architectuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een complex middenstandswoningen, uitgevoerd in de stijl van de Amsterdamse School. Het woningblok heeft een stedenbouwkundige betekenis en bezit ensemblewaarde als onderdeel van het Frisia-complex.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 517663

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	07 februari 2001
Kadaster deel/nr	82791/170

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Amersfoort	Amersfoort	Utrecht

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Borgesiuslaan	33			3818 JV	Amersfoort		
Borgesiuslaan	35			3818 JV	Amersfoort		
Borgesiuslaan	37			3818 JV	Amersfoort		
Borgesiuslaan	39			3818 JV	Amersfoort		
Borgesiuslaan	41			3818 JV	Amersfoort		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Amersfoort	C			2866
Amersfoort	C			2865
Amersfoort	C			3604
Amersfoort	C			5321
Amersfoort	C			2867

*Omschrijving***

Omschrijving

Het woonblok F, Borgesiuslaan 33-41, is in 1922 toegevoegd aan het complex MIDDENSTANDSWONINGEN van architect A.H. van Wamelen. Het blok is evenwijdig gelegen aan de Borgesiuslaan, waarbij de kap - in tegenstelling tot de andere delen van het complex - niet met riet, maar met pannen is gedekt. Het bouwblok bezit een horizontale bouwmassa op een langgerekte rechthoekige plattegrond, dat door ondiepe voortuinen gescheiden is van de openbare weg. De aan de weg evenwijdige hoofdmassa, die slechts aan de uiteinden lage teruggelegen uitbouwen heeft, is twee bouwlagen hoog, met als afsluiting een met rode Hollandse pannen bedekt schilddak. Op de nok zijn op regelmatige afstand, op de scheidslijnen tussen de woningen, rechthoekige schoorstenen geplaatst. De smalle west- en oostzijde van het schilddak, die tot aan de eerste bouwlaag doorlopen, worden onderbroken door strokenvensters.

De vorm van het schilddak bepaald mede de bouwstijl van het blok, die beïnvloed is door de expressieve vormen en metselverbanden van de Amsterdamse School, de uit Engeland afkomstige Cottage-stijl en de Gooise landhuisstijl.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De in hoofdvorm symmetrische, maar in details asymmetrische voorgevel (zuidzijde) kan worden onderverdeeld in drie middenwoningen, die alle de entree aan de voorzijde hebben, en een woning uiterst links en een woning uiterst rechts, die de entree in de zijgevel hebben. De entrees aan de voorzijde zijn niet geheel in het midden van de woning gesitueerd. De rondbogige houten deur wordt aan de ene zijde geflankeerd door een gekoppeld venster met luiken en aan de andere zijde door een enkelvoudig venster met één luik. Wel symmetrisch verdeeld zijn de vierdelige strokenvensters in de tweede bouwlaag, waarvan elk van de drie woningen er twee heeft, van elkaar gescheiden door een horizontale houten betimmering. De twee buitenste woningen wijken hiervan af. Bij de linker woning is één strokenvenster aangebracht, met links daarnaast een houten betimmering, die met een halve ronding tot aan de eerste bouwlaag doorloopt. Daaronder is in de eerste bouwlaag een klein gekoppeld venster aangebracht zonder luiken. Rechts daarnaast, onder het strokenvenster bevindt zich een groter gekoppeld venster met luiken. Geheel links is teruggelegen het tot aan de eerste bouwlaag doorlopende schilddak zichtbaar. Deze overspant een portiek, gedragen door een houten kolom. De driehoekige zijwand boven de portiek is met een houten betimmering afgewerkt. Bij de rechter woning is de genoemde indeling van de gevel spiegelbeeldig aan de linker woning.

De symmetrische achtergevel kan worden onderverdeeld in de middenwoning, die gekenmerkt wordt door balkons, de twee flankerende woningen met strokenvensters in de tweede bouwlaag en de twee buitenste woningen met een massieve asymmetrische schoorsteen en daarnaast de lagere uitbouwsels, die deels risaleren ten opzichte van de hoofdmassa.

De hoofdmassa van de asymmetrische linkerzijgevel bestaat uit twee bouwlagen met een schilddak. In het schilddak is een brede dakkapel aangebracht met strokenvenster. De dakpartij gaat ter linkerzijde over in de lage kap over de ten opzichte van de hoofdmassa risalerende keukenuitbouw, die eindigt bij de opgemetselde schoorsteen. Onder de oversteek bevindt zich de entree van Borgesiuslaan 41. Rechts naast de entree bevindt zich een venster. De oversteek wordt mede gedragen door een houten kolom, die geplaatst is op een bakstenen muur. In de gevel van de keukenuitbouw bevindt zich een klein venster. De twee bouwlagen van de hoofdmassa zijn geheel van een horizontale beschotting voorzien. In de tweede bouwlaag is een strokenvenster aangebracht.

De rechterzijgevel is spiegelbeeldig identiek aan de linkerzijgevel, met uitzondering van de dakpartij: hier ontbreekt de brede dakkapel.

Waardering

Het woonblok F Borgesiuslaan 33-41, is van algemeen belang vanwege zijn grote architectuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een complex middenstandswoningen, uitgevoerd in de stijl van de Amsterdamse School. Het complex bezit een stedenbouwkundige betekenis en heeft ensemblewaarde als onderdeel van het Frisia-complex.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument